

LBRIS

We know
books

Redactare, tehnoredactare: Andreia E. Breaz

Ilustrații și fotografii: Călin Hentea

Colecție: *PROZĂ*

Coordonator colecție: Daniel Baciu

Descrierea CIP aparține Bibliotecii Naționale a României

ISBN 978-606-730-963-8

© Călin Hentea

Toate drepturile sunt rezervate.

Nicio parte din această lucrare nu poate fi reprodusă

fără acordul Editurii și al autorului.

Editura ECOU TRANSILVAN, Cluj-Napoca, 2022

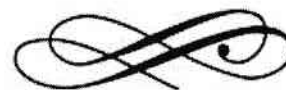
Editor: Nadia Fărcaș

E-mail: office@edituraecou.ro

Telefon: 0745828755; 0364730441

www.edituraecou.ro

Călin Hentea

RĂTĂCIRI

printre capitale, chipuri și alte sentimente

Editura Ecou Transilvan

Cluj-Napoca

2022

Cuprins

Cu pușca goală la împinge-tava	5
<i>You're in the Army Now</i>	27
Partidul și partidulăii	43
Nebănuitele consecințe ale smântânii	72
Fabuloasa Eleonora, minunata Ecaterina și miraculosul Doc.....	93
Un amor nu vine niciodată singur	118
Înțelepciuni de uz current	132
Dor călător, vânt amețitor, gând tămăduitor.....	150
Veneția	157
Roma	164
Paris.....	169
Londra	180
Oxford și Windsor	188
O trădare nu vine niciodată singură	192
Alte înțelepciuni uzuale	213
Cu autobuzul, spre centru	228
Tot camaraderia, bat-o vina!.....	249
Întrebări, dezolări, rătăciri.....	267

Cu pușca goală la împinge-tava

Viața-i fusese așezată, după cum îi era și firea. Poate de aceea se integrase fără convulsii în cariera militară. Vlad, un ofițer la locul lui, așezat cuminte pe linia generală a sistemului militar. Cumințenia, dar nu și obediința, obișnuința, dar nu și rutina, ordinea, dar nu cea maniacală îi jalonaseră nu doar evoluția profesională, dar și viața personală. Avea în minte o vorbă de la bunica lui, o ardeleancă aprigă, de pe malul Mureșului: „Ce-i prea mult, nu-i sănătos!”. Această vorbă îi intrase în sânge și o aplicase-n toate: și la școală, și la băutură, și la femei, și la bani, ba poate chiar și la suflet, reușind a-și controla emoțiile excesive. În felul acesta, a scăpat de multe belele în viață și a parcurs niște ani buni și liniștiți, poate prea banali, ar zice unii, deși nu ar avea dreptate.

Vlad prefera să aleagă calea de mijloc, pe care o considera cea mai sănătoasă. Se obișnuise a vizualiza în minte cum aveau să se desfășoare lucrurile, așa încât să se poată orienta spre acel drum care să-i permită atingerea obiectivelor dorite. Obiective care și acestea erau prioritizate pe baza unor criterii, pe care el le considera izvorâte din bun simț. Totuși, nu era un maniac al planificării, fiind oricând gata să

schimbe proiecția inițială sau chiar să renunțe la ea, dacă era pus în fața unui neprevăzut. Accepta și se bucura de surprize, dacă acestea, vorba bunicii, nu erau prea mari, deoarece știa bine că excesele pot răvăși periculos de mult lucrurile. Pur și simplu nu-l tentau „nebuniile”, oricât de inocente păreau a fi. Nici emoțiile nu și le reprima, dar nici nu le interioriza, pentru că ar fi avut consecințe riscante; așa încât își elibera nervii până la țipătul de dinainte de alunecarea în violență. Putea chiar lăcrima, dar nu hohoti. Acesta era Vlad, un om de mijloc. Problema lui Vlad era aceea că oricât de sănătoasă și sigură ar fi fost această cale de mijloc, aceasta depindea de cine și din ce unghi era privită, putând fi considerată cumplit de plicticoasă, sau senină.

La un moment dat, Vlad a ajuns să fie numit pe o funcție nu foarte importantă, dar nici nesemnificativă, în SMG¹. Aidoma altor ofițeri de seama lui, Vlad strânsese la activ oarece misiuni și cursuri în străinătate. Fără să fi ajuns vreun grangure cu stele de carton și vipușcă lată la pantalon, și-a conservat profilul său temperat, știut și respectat de majoritatea colegilor, arareori bodogănit din umbră.

Așa se face că Vlad a ajuns într-o misiune de șase luni pe o funcție într-unul dintre birourile

---

¹ SMG – Statul Major General, denumire ulterior euroatlantizată sub forma Statul Major al Apărării. În limbajul colocvial se vorbește despre „semegheu”.

comandamentului principal al KFOR² din Priștina. Doar pentru simplul motiv că era militarul din teatru cel mai mare în grad (fiind locotenent-colonel) și provenea din structura cea mai înaltă, adică sus-numitul „SeMeGheu”, Vlad a fost numit Senior Național Reprezentativ al contingentului militar român. Era o responsabilitate neretribuită, preluată pe nemestecate din NATO, mai mult de reprezentare și mai puțin de autoritate, o atribuție complet neclară pentru șefii din țară, dar destul de vizibilă atât pentru șefii cei mari din comandamentul KFOR, cât și pentru camarazii săi din Kosovo. La o adică, *The Senior National Representative*, cum se zicea în HQ KFOR (sau „Esenarul”, cum fusese românizat acronimul³) putea servi de minune drept cal de bătaie. Era un titlu pompos, care pentru mulți dintre predecesorii și urmașii săi însemna o plăcută gădilătură la orgoliu. Și atât.

Nu după mult timp de la instalarea sa în biroul din comandament, a fost o surpriză dureroasă să admită (doar în sinea sa, pe față, nici vorbă) că tot ceea ce făcea NATO în Kosovo era mai mult un fel de figurație activă. Un costisitor joc de imagine, cu zeci de mii de militari figuranți bine plătiți și dotați, călare pe transportoare blindate sau Toyote gonind (fără rost) peste viteza legală (de care erau

---

² KFOR – Kosovo Force, adică Forța NATO din Kosovo

³ Vlad Esenarul este unul din personajele romanului „Rămâi în picioare”, Editura Berg, 2022

exceptate), pe șoselele pline de găuri ale provinciei, doar pentru a etala amărăților de localnici însemnele KFOR. Adevăratele și decisivele jocuri sau negocieri politice se făceau în altă parte, departe de acea depresiune aridă, cât două județe românești, locuită de bărbați osoși, cu fața aspră și femei cu țâțe mari și șolduri late. În teatrul de operații kosovar, marile puteri ajunseseră să trimită militari în rezervă sau din linia a doua-treia de cadre, precum acel disc-jockey rezervist, simpatic, dar cam puriu, plantat pe post de șef al secției PSYOPS⁴. Așa stând lucrurile, Vlad a înțeles că trebuie să se împace cu superficialitatea și formalismul jobului pentru care fusese trimis în HQ KFOR din Priștina. Potrivit sacrosanctului *Job Description*, prevăzut în *KFOR Procedures*, avea doar de completat, cât mai conștiincios, și la timp, niște formulare, majoritatea în *Excel*, de făcut niște prezentări *Power Point* (cât mai pe gustul șefilor), mai rar câte un *Memo*, având grijă să nu lipsească de la nici un *meeting*, oricât de somnolent ar fi fost acesta. Ca deconectare nu le rămânea, lui și celorlalți kforiști veniți din 39 de nații, decât să bea zdravăn (și ieftin), cot la cot (fără eschive), alături de multinaționali săi camarazi la *party*-urile de sâmbătă seara, ce duduiau prin NSE⁵-urile danez, german

⁴ PSYOPS – operații psihologice în accepțiunea NATO

⁵ NSE – National Support Element, element de sprijin național într-un teatru de operații. Asigurau pentru militarii din forța multinațională respectivă o bază de legătură cu cei de acasă (presă, poștă, nevoi logistice), dar și un bar cu băuturi specifice țării respective.

sau norvegian. A doua zi, fiind duminică, nu se lucra în birouri, ceea ce permitea o trezire târzie din mahmureală.

Cam la o lună după aterizarea sa în teatrul de operații kosovar al NATO, Vlad nu a avut nici o ezitare în a hotărî că jobul de Esenar era mult mai folositor pentru colegii săi români, decât birocrăția și rutina natoistă, care oricum mergea înainte de la sine. Băieții, de la sergent până la maior, chiar dacă nu o arătau, simțeau nevoia unui personaj protector, superior în grad, venit de la ei, de acasă. Că așa fuseseră învățați de mici și așa știau ei că trebuie să meargă treaba: cu un „tătic” în frunte.

Dintre toți camarazii români din comandament, Vlad s-a atașat cel mai mult de Cosmin⁶, un tânăr căpitan, aflat la prima lui misiune NATO, cam crispat față de ceea ce-l aștepta, dar dornic să facă o figură bună. Dialogul dintre cei doi s-a legat firesc și s-a îndreptat la fel de natural spre chestiuni mai personale, care de obicei nu sunt atinse în relațiile de acest gen. La o lună înainte de încheierea misiunii sale de șase luni, lui Cosmin i s-a sinucis fratele mai mic, pe care-l iubea enorm și căruia îi era ca un tată. Vlad l-a ajutat logistic cât a putut de mult să poată ajunge în țară cât mai repede pentru înmormântare și să revină apoi în teatru. A fost empatic la durerea și golul din sufletul prietenului său, ce nu puteau fi

⁶ Cosmin este personajul principal al romanului *Rămâi în picioare*, publicat în 2022, la Editura Berg

alinate nicicum. În schimb, a învățat de la Cosmin că nimic nu e ireparabil în afară de moarte și că adevărata valoare a lucrurilor, cele care ne sunt la îndemână și pe care le considerăm normale, o aflăm abia după ce acestea dispar.

După ce au terminat misiunea în Kosovo și cei doi camarazi s-au întors la casele și serviciile lor, o vreme nu s-au mai văzut, fiecare fiind purtat de problemele numai de el știute.

***

Aflat deja în rezervă, la câțiva ani buni după misiunea sa în Kosovo, Vlad a observat în presa pe care o baleia dimineața, pe net, la cafea, un titlu care i-a fixat atenția: „Kosovo vrea să-i reintegreze pe jihadiștii Statului Islamic. Povestea Anei”, titra site-ul postului DIGI 24 TV. „Adică cum e posibil așa ceva?” a tresărit el, ca vechi kforist, luptător împotriva crimei organizate și traficului mafiei kosovare, pentru toleranță interetnică și stat de drept. „Kosovo a adus acasă 110 mame, copii și luptători din Siria, decizie susținută de majoritatea kosovarilor. 95% din populație e musulmană. Mulți cred că radicalizații pot fi reintegrați, iar statul a creat un program de reabilitare. Oficialii spun că doar cei ce au comis infracțiuni vor fi pedepsiți”, scria în continuare în acel articol care i-a răscolit amintirile. „Io'te, domn'e! La numai două decenii după ce și-au auto-proclamat cu un tupeu stipendiat de americani

independența, kosovarii ăștia își permit să dea cu tifla taman occidentalilor, aceiași care i-au salvat de urgia miloșevistă și i-au burdușit apoi cu miliarde de euro, ca să scape de ei. Democrație, democrație”, își zise Vlad, „dar s-a răsucit oare NATO în asemenea hal încât să accepte azi ceea ce condamna vehement cu doar câțiva ani în urmă?”⁷

Pe vremea când fusese el în misiune în Kosovo, KFOR punea problema criminalilor de război, atât albanezi, cât și sârbi, cunoscându-se foarte bine atrocitățile cumplite săvârșite de ambele tabere în războiul de gherilă din 1998-1999. Vlad nu uitase cum se închideau (conjunctural) ochii, sub pretextul echidistanței politice, pentru faptele unor lideri kosovari, foști comandanți UCK, ce ordonaseră crime sau chiar uciseseră cu mâna lor în 1998 civili sârbi, pentru a-i îngrozi să plece din provincie. Nimeni însă nu și-ar fi putut închipui că în preajma bazelor KFOR ar fi putut fi aduși, fie și în scop umanitar, foști luptători Al Qaeda, trecuți la ISIS, cu familiile lor cu tot. „Sau poate astfel de lucruri se petreceau și atunci, dar un papagal naiv ca mine, proaspăt amețit de entuziasmul primirii în NATO, nu avea cum să le știe?” s-a întrebat Vlad cu acea candoare care i-a îndulcit, dar i-a și subminat mereu existența. Vlad

⁷ În martie 2022, pe fondul invaziei Ucrainei de către Rusia, Kosovo i-a cerut președintelui SUA, Joe Biden, sprijin pentru aderarea la NATO. Kosovo și-a autoproclamat independența față de Serbia în 2008, dar România, alături de alte trei state membre NATO (Spania, Grecia, Slovacia), nu i-o recunosc.

vedea aproape zilnic că așa cum americanii îi simpatizau și îi sprijineau pe kosovarii albanezi, tot așa și militarii români țineau partea minoritarilor sârbi (mult mai loviți de soartă), dar mai mult din vorbe, deoarece puterea nu era de partea lor.

„Democrație, democrație”, își zise Vlad, „dar s-a răsucit oare NATO în asemenea hal încât să accepte azi ceea ce condamna vehement cu doar câțiva ani în urmă?”

Acuarelă de Lucian Muntean

Știrea cu jihadiștii ajunși în Kosovo i-a retrezit lui Vlad senzația de subtilă ipocrizie pe care NATO i-a transmis-o pe timpul lunilor sale kosovare, când se învârtea zilnic în acel mediu multinațional. Desigur, nu avea elemente concrete, dar ceva ce plutea în aer sau poate prin spatele ușilor închise și blindate. În primăvara lui 2004, sângeroasa revoltă kosovară

anti-sârbă surprinsese mândrele trupe KFOR complet pe nepregătite, punându-le într-o situație mai mult decât jenantă. Au ieșit atunci la lumină atât incompetența și crasa ineficacitate a trupelor KFOR, cât și castrantele limite ale mandatului politic. Colac peste pupăză, toată acea sângeroasă tărașenie, ce amenințase cu reinflamarea Balcanilor, nu s-a soldat cu nici un vinovat. Nici măcar dintre acei falnici ofițeri, numiți de armata țării lor pe funcții mari în comandamentul KFOR, deși nu cunoșteau suficient de bine limba engleză pentru a putea înțelege și transmite la telefon o informație sau un ordin.

După câțiva ani, Vlad urmărise cu sufletul la gură „O relație specială”, cu Dennis Quaid în rolul lui Bill Clinton și Michael Sheen în rolul lui Tony Blair, un film care i s-a părut foarte îndrăzneț și elocvent despre adevărurile esențiale privind criza kosovară. „Și totuși, eu am avut o viață bună și interesantă în Kosovo”, gândi Vlad, onest cu sine însuși.

***

La fel ca întotdeauna, lucrurile se răsuceau în lume împinse de mecanisme ale căror resorturi subterane lui Vlad îi scăpau. Potrivit relatărilor din presă, viața politică și cea socială din Kosovo mergeau rezonabil spre bine, deși nu era prea clar cum arăta acest bine. Aceași senzație de liniște și pace inexorabilă Vlad o resimțea și atunci când își conducea Nissan Terrano-ul în peisajul dealurilor line peste care se întindea *Camp Bondsteel*, cea mai mare bază americană

din Kosovo, poate chiar din Balcani. Respectivul pă-mânt kosovar fusese concesionat americanilor, prin contract, pe o durată de 99 de ani.

Chiar dacă nu mai era la fel de aglomerat-agitată precum în urmă cu doar câțiva ani, atunci când trupele KFOR au pătruns în provincia din care se retrăseseră forțele sârbe, baza americană *Camp Bondsteel* încă etala privirilor europene o mostră convingătoare privind întinderile și mai ales uriașa forță militară a Americii. Asta pentru cine voia să vadă și să înțeleagă. Pe aleile temeinic asfaltate șerpuiind printre coline, heliporturi și parcări (cam goale pe timpul misiunii lui Vlad), nu se putea depăși viteza de 10-15 mile pe oră. Poate de aceea era foarte ușor să te rătăcești, conducând atât de lent. La fiecare cotitură, erau indicatoare musai a fi respectate, chiar dacă nu se vedea nici un alt vehicul în jur. Dacă vreun viteaz, fie acesta un român – șmecher, sau de altă nație – scăpa greutatea bocancului pe pedala de accelerație, din senin (probabil aveau ei vreun radar invizibil intrușilor) apărea jeep-ul poliției militare americane, cu doi gealați la bord, care nu știau nici de glumă, nici de justificări: te amendau sau îți făceau formele de ridicare a permisului special de conducere a mașinilor aparținând KFOR.

De-a lungul aleilor asfaltate se aliniau barăcile de lemn, matematic aliniată, ale din ce în ce mai puținilor soldați americani (printre care apăreau destui cu bătrânei și copilițe), alternând cu șirurile, tot mai

scurte, de elicoptere *Black Hawk*, care stăteau de veghe, ca niște păsări arheopterix în poziție de așteptare, înaintea unui raid de vânătoare. Imensa parcare rezervată blindatelor, mai grele sau mai ușoare, era și mai goală decât heliportul: își îndepliniseră demonstrația de forță obligatorie pentru camerele televiziunilor la pătrunderea trupelor KFOR în Kosovo, motiv pentru care multe au fost redistribuite, în același scop, pe alte fronturi ale unchiului Sam. Una peste alta, sau lângă alta, interiorul perimetrului trasat de gardul de sârmă ghimpată (probabil electrificată cu tensiuni înalte) se prezenta drept o oază de liniște și ordine în frământata provincie a Balcanilor.

De-a lungul drumului se aliniau barăcile de lemn ale din ce în ce mai puținilor soldați americani (printre care erau destui cu bătrânei și copilițe), alternând cu șirurile, tot mai scurte, de elicoptere Black Hawk, care stăteau de veghe, ca niște păsări arheopterix în poziție de așteptare, înaintea unui raid de vânătoare.

Foto: Călin Hentea, Kosovo, 2004